

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2020-08-10

Remissvar: Framtidens teknik i omsorgens tjänst SOU 2020:14

Socialdepartementet har gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att yttra sig över rubricerade betänkande.

Betänkandets förslag i korthet:

Utredningen definierar välfärdsteknik som ett sätt att förbättra kvaliteten inom välfärden, syftet är att öka den enskildes självständighet och oberoende utan att inskränka på värdigheten inom hälso- och sjukvården och omsorgen. Utredningen ska därför lämna förslag kring hur välfärdsteknik kan införas mer omfattande och analysera vilka effekter detta får för personalen inom äldreomsorgen. För detta krävs även förslag kring samverkan, nationellt stöd och myndigheternas roll. Utredningen ska även lämna författningsförslag kring reglering av samtycke från personer med nedsatt beslutsförmåga.

Våra kommentarer:

Akademikerförbundet SSR delar utredningen synsätt att välfärdsteknik inte handlar om produkter utan om tjänster som syftar till att öka både självbestämmande och trygghet för den enskilde. Vi ser också nödvändigheten att utveckla dessa tjänster på ett likvärdigt sätt över landet och för detta krävs en nationell samordning samtidigt som införlivandet av olika välfärdstekniska lösningar inom olika verksamheter måste garantera personalens medverkan.

Utredningen lämnar förslag på ändringar i både patientlagen, hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen kring hur enskilda med nedsatt beslutsförmåga ska garanteras nödvändig vård, omsorg och behandling. Utgångspunkten är att professionen ska bedöma både om en person har

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

nedsatt beslutsförmåga och vilka omsorgsåtgärder den enskilde behöver. Akademikerförbundet SSR anser det anmärkningsvärt att utredningen likställer professionen med legitimerade yrkesgrupper som sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Äldreomsorgen är ett kommunalt uppdrag och att då utelämna ansvariga tjänstemän både från viktiga uppdrag och från möjligheten att medverka i föreliggande utredning är som sagt anmärkningsvärt. Att bedöma en persons beslutsförmåga kräver etiska överväganden i kombination med gällande regelverk. Biståndshandläggarna tillika socionomer bör vara med i en sådan bedömning. Socionomer är experter på att se människan bakom sjukdomar och funktionsvariationer, dessutom är socialtjänstlagen den lagstiftning som styr äldreomsorgen och biståndshandläggarnas arbete. Vi anser därför att professionen även ska inkludera yrkesgruppen biståndsbedömarna och inte enbart legitimerad personal som utredningen föreslår. Vi saknar också skrivningar kring anhörigas roll, anhöriga kan ofta ge en helhetsbild av den enskilde, samtidigt är det viktigt att betona att den äldre ska stå i centrum.

Utredningen föreslår en förändring i socialtjänstlagen som reglerar ett tydligt lagstöd för användandet av digital teknik. Regleringen ska definiera under vilka villkor övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden får ske, vilket är bra. Det konstateras också att det finns inget stöd i socialtjänstlagen för den enskilde att kräva teknikfri omsorg, kommunen har rätt att utforma sina insatser på olika sätt så länge det är i enlighet med socialtjänstlagens intentioner.

Utredningen förutsätter att alla insatser inom äldreomsorgen utgår från ett beslutsunderlag/biståndsbedömning och att det sker en tydlig dokumentation. Här ser vi stora faror kring det förslag som utredningen Framtidens Socialtjänst kommer att presentera som ger kommunerna ökade befogenheter att erbjuda äldreomsorg utan biståndsprövning och till och med kan bestämma under vilka villkor dokumentation behöver göras. Akademikerförbundet SSR anser att all hemtjänst ska föregås av en behovsprövning.

Kompetensförsörjningen är ett omfattande problem inom äldreomsorgen, utredningen föreslår att den ska ses över inom äldreomsorgen samt också se över behovet och möjligheten till specialisering för just biståndshandläggare. Utredningen konstaterar att biståndshandläggarna behöver utveckla sin kompetens inom området åldrande och åldrandets sjukdomar, Det är som att slå in öppna dörrar för det är just kring dessa delar som biståndshandläggarna har sin kompetens. Det finns självklart behov av vidareutbildning och även handledning som många biståndshandläggare inte får.

Utredningens förslag att inrätta ett centrum för utvecklingen av äldreomsorgen välkomnar vi särskilt, få verksamheter har utretts i olika omgångar och i olika delar som just äldreomsorgen, ändå uppvisar den så tydliga brister. Under rådande Corona epidemin har äldreomsorgens brister tydliggjorts med förödande konsekvenser.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Yvonne Ahlström
Socialpolitisk strateg